

4. OCHRANA PŘÍRODY

Jan Pavelka

Ochrana přírody se v praxi řídí ustanoveními zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Smyslem zákona je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitosti forem života, přírodních hodnot a k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji. Zákon o ochraně přírody a krajiny se podrobněji zabývá problematikou obecné ochrany přírody (tj. zřizováním a správou významných krajinných prvků, ochranou územního systému ekologické stability, ochranou krajinného rázu, zřizováním přírodních parků a ochranou dřevin), zvláštní ochranou přírody (zahrnuje vyhlásování a správu památných stromů, vyhlásování a správu zvláště chráněných území, zvláštní ochranu rostlin a živočichů). Zákon se dále věnuje kompetencím jednotlivých orgánů státní správy ochrany přírody, kterými ve vsetínském okrese jsou zejména referát životního prostředí Okresního úřadu Vsetín (pouze mimo území CHKO Beskydy) a Správa CHKO Beskydy v Rožnově pod Radhoštěm, dále obecní a městské úřady, Ministerstvo životního prostředí ČR a Česká inspekce životního prostředí. Zákon také obsahuje podrobný výčet sankcí za porušení některých jeho ustanovení.

Okresní úřad Vsetín, referát životního prostředí a Správa CHKO Beskydy v Rožnově p. R. se při své činnosti vyjadřují ke všem stavebním zásahům z hlediska zájmů ochrany přírody a krajiny (jedná se o několik tisíc akcí ročně), vyhláší nová zvláště chráněná území, provádějí přírodovědné výzkumy, zajišťují péči o zvláště chráněná území, vydávají výjimky z ochrany některých zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, dohlíží na dodržování zákona, vedou správní řízení při udělování pokut za jeho porušení, provádějí osvětu obyvatel ve vztahu k uvědomělé ochraně přírody apod. Veřejností je nejvíce vnímáno vyhlásování zvláště chráněných území a památných stromů.

4.1 PAMÁTNÉ STROMY

Za památný strom lze podle § 46 zákona vyhlásit mimořádně významné stromy nebo jejich skupiny či stromořadí. Památné stromy ve vsetínském okrese mohou vyhlášovat Městský úřad Rožnov pod Radhoštěm, Městský úřad Valašské Meziříčí, Městský úřad Vsetín a referát životního prostředí Okresního úřadu Vsetín (všechny uvedené úřady pouze mimo CHKO Beskydy) a Správa CHKO Beskydy v Rožnově pod Radhoštěm. Ve vsetínském okrese je v současnosti vyhlášeno celkem 30 památných stromů, jsou to:

Dub v **Horní Lidči** (500 let)

Horákův buk v Poličné u **Valašského Meziříčí** (400–500 let)

Kobzova lípa ve **Francově Lhotě** (350–400 let)

Dub na Jehličné u **Valašského Meziříčí** (350–400 let)

Tis v **Zubří** (360 let) let

Lípa ve **Študlově** (250–300 let)

Lípy (dva stromy) ve **Zděchově** u kostela. (250–300 let)

Lípy **U Sládků** (dva stromy), **Semetín** u **Vsetína** (150–300 let)

Javor babyka v **Lačnově** (200–250 let)

Lípy (dva stromy) v **Hrachovci** u **Valašského Meziříčí** (180–250 let)

Tis v **Hlubokém v Liptále** (230 let)

Dub u toku Loučky na **Dolním Dvoře** v **Brankách** (200 let)

Tis v **Hrachovci** u **Valašského Meziříčí** (200 let)

Tomanův dub v **Liptále** (200 let)
 Buk na **Vráblových pasekách** v **Lužné** (150–200 let)
 Dub na **Jasénce** u **Vsetína** (150 let)
 Dub letní v **Jasenících** u **Lešné** (cca 150 let)
 Kachtíkovy lípy v **Hajnušově** (dva stromy), **Hošťálková** (150 let)
 Lípa na **Lázech** u **Loučky** (150 let)
 Lípa v **Horní Lidči** (150 let)
 Turpišův dub na **Bobrkách** u **Vsetína** (150 let)
 Javor babyka na **Bečevné** u **Vsetína** (140 let)
 Buk lesní v **Lešné** (cca 130 let)
 Dub u železničního nádraží v **Brankách** (120 let)
 Smilkův jilm na **Ohýřově** u **Vsetína** (100 let)

Nejstarší z památných stromů dosahují věku kolem 500 let (např. dub v **Horní Lidči** a **Horákův dub** v **Poličné**). Další desítky pozoruhodných stromů rostoucích na území okresu jsou evidovány a za památné stromy budou postupně vyhlášeny v příštích letech.

4.2 ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

Přírodovědecky nebo esteticky velmi významná nebo jedinečná území lze podle § 14 zákona o ochraně přírody a krajiny vyhlásit za zvláště chráněná území, přitom se stanoví podmínky jejich ochrany. Podle zákona rozlišujeme celkem šest kategorií zvláště chráněných území, přičemž se v okrese Vsetín vyskytuje pět z nich, jsou to: chráněná krajinná oblast, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní památka. Z velkoplošných chráněných území se v okrese nachází Chráněná krajinná oblast Beskydy, která se rozkládá v jeho východní polovině na ploše 555 km² (zaujímá 46 % rozlohy okresu). Ze 45 maloplošných zvláště chráněných území jsou 3 národní přírodní rezervace, 6 přírodních rezervací, 1 národní přírodní památka a 35 přírodních památek. Jejich přehled včetně stručné charakteristiky uvádíme níže:

Přírodní rezervace Klenov

Rozloha 15,35 ha, k. ú. **Bystřička**. V rezervaci se nacházejí skalní výchozy s balvanitou sutí, v okolí je starší bukový porost s jedlím, smrkem a klenem. Najdeme zde typickou faunu a flóru karpatské bučiny. Ze vzácnějších ptáků se vyskytuje výr velký, strakapoud bělohřbetý, datel černý, holub doupňák, lejsek malý a krkavec velký. Ojediněle se zatoulá rys ostrovid.

Přírodní památka U Vaňků

Rozloha 1,38 ha, k. ú. **Bystřička**. Listnatý porost s bohatým výskytem ladoňky karpatské.

Národní přírodní rezervace Pulčín-Hradisko

Rozloha 72,73 ha, k. ú. **Pulčín**. V rezervaci se nacházejí skalní výchozy s balvanitou sutí a pseudokrasovými jeskyněmi. V území roste přirozená jedlobučina s typickou faunou a flórou. Ze vzácnějších druhů živočichů se vyskytuje mlok skvrnitý, krkavec velký, strakapoud bělohřbetý, datel černý, lejsek malý, ořešník kropenatý, kos horský, rys ostrovid a v jeskyních zimující netopýři.

Přírodní rezervace Kutaný

Rozloha 14,93 ha, k. ú. **Halenkov**. Jedná se o zbytek přirozené jedlobučiny s typickou faunou a flórou. Prales se ve své východní části vyznačuje nádherným interiérem. Ze zajímavějších druhů ptáků hnízdí strakapoud bělohřbetý, datel černý, žluna šedá, holub doupňák, lejsek malý a lejsek bělokrký, vzácně se vyskytuje sýc rousný a čáp černý. Ojediněle se zatoulá medvěd hnědý a rys ostrovid.

Přírodní památka Pod Juráškou

Rozloha 1,0 ha, k. ú. **Horní Bečva**. Původně rašelinné louky s pestrou mokřadní květenou

Na projektu se sponzorsky podílely



LUBOMÍR ŠUMBERA
KOMPAKT
VÝROBA REKLAMNÍCH PROSTŘEDKŮ
tel.: 571 620 260-1, <http://www.kompakt.cz>

Připojení k internetu zajistila firma



OKRES VSETÍN

ROŽNOVSKO – VALAŠSKOMEZIŘÍČSKO – VSETÍNSKO

Vyšlo v souboru Vlastivědy moravské
68. svazek topografické řady

Vydaly v roce 2002

Hvězdárna Valašské Meziříčí, Muzejní a vlastivědná společnost v Brně
a Okresní úřad Vsetín

Odpovědný redaktor publikace prof. PhDr. Vladimír Nekuda, DrSc.

Návrh potahu, vstupních stran a grafické úpravy Lubomír Červinka

Podklad na potahu: Vsetínské vrchy, Huslenky u Sivků, foto Zdeněk Hartinger

Přední strana potahu: fojtství v rožnovském skanzenu, foto MARGARET, s. r. o., Zlín

Zadní strana potahu: náměstí ve Valašském Meziříčí, foto Zdeněk Hartinger
a vsetínský zámek, foto MARGARET, s. r. o., Zlín

Autoři fotografií v textu jsou uvedeni u jednotlivých snímků

Technický redaktor Jaroslav Krejzla

Na jazykové korektuře se podíleli Věra Novosadová a Mojmír Trávníček

Vytiskla tiskárna TG TISK, s. r. o., Lanškroun, 5. května 1010

Náklad 5 000 výtisků, 964 stran, vydání první

Hvězdárna Valašské Meziříčí ISBN 80-86298-09-4

Muzejní a vlastivědná společnost v Brně ISBN 80-7275-024-0